

**Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Херсонська філія**

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Ректор _____ С. С. Рижков

« _____ » 2013 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**про моніторинг якості освіти у Херсонській філії
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова**

Херсон-Миколаїв 2013

Затверджено на засіданні Вченої ради
Херсонської філії Національного
університету кораблебудування
імені адмірала Макарова
10.10.2013 р. (протокол № 4)

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
2. ОБ'ЄКТИ МОНІТОРИНГУ	4
3. КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	4
3.1. Контроль якості навчального процесу на рівні кафедр	4
3.2. Контроль якості навчального процесу на рівні деканатів	5
3.3. Контроль якості навчального процесу на рівні дирекції філії	5
3.4. Оцінка якості роботи викладачів при обранні їх на посаду та при укладанні контрактів з ними.....	6
4. КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК СТУДЕНТІВ	6
4.1. Основні види оцінки засобів і технологій навчання для визначення якості підготовки фахівців на різних етапах підготовки	6
4.2. Проведення ректорського контролю	7
4.3. Основні види оцінки засобів і технологій навчання, що застосовуються при проведенні державній підсумковій атестації випускників	8
4.4. Основні види контролю якості підготовки студентів, що завершили теоретичний курс навчання	8
4.5. Незалежні форми оцінки якості підготовки фахівців	8
5. ОРГАНІЗАЦІЯ Й УПРАВЛІННЯ МОНІТОРИНГОМ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ	9

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це положення регламентує процедуру та форми проведення моніторингу якості освіти в Херсонській філії Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (НУК).

1.2. Згідно з рішеннями підсумкових колегій Міністерства освіти і науки України «Вища освіта України – європейський вимір: стан, проблеми, перспективи» (2008 р.) і «Мета реформ у вищій школі – якість і доступність освіти» (2009 р.) та з врахуванням основних принципів Болонського процесу умовою діяльності вищого навчального закладу є наявність у нього системи забезпечення і контролю якості освітніх послуг.

Якість освіти має такі складові: якість освіти (знань, способів вирішення завдань); якість методів навчання і виховання (організації пізнавальної діяльності, мотивації пізнавальної діяльності, контролю за здійсненням навчальної діяльності); якість освіченості особистості (засвоєння знань, умінь та навичок, засвоєння моральних норм).

Моніторинг якості підготовки фахівців на будь-якому етапі – це одночасно і перевірка якості діяльності викладача, якості організації навчального процесу, основним результатом якого виступає комплексна підготовка фахівця до самореалізації у суспільстві.

Моніторинг проводиться на рівнях:

- викладач – кафедра – факультет – філія;
- студент – група – курс – факультет;
- навчальна дисципліна – цикл підготовки – навчальний план.

Правовою основою здійснення моніторингових досліджень є:

- Закон України «Про освіту» від 23.05.1991 р. № 1060-12;
- «Національна доктрина розвитку освіти» затверджено Указом Президента України від 17.04.2002 р № 347/2002;
- Указ Президента України від 04.07.2005 р. № 1013 (1013/2005) «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні»;
- Указ Президента України від 20.03.2008 р № 244 (244/2008) «Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні»;
- Указ Президента України від 30.09.2010 р. № 926/2010 «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні».

1.3. Провідним напрямком удосконалення системи освіти є формування системи управління якістю освіти засобами моніторингу розвитку та контролю якості освіти із залученням усіх зацікавлених учасників освітнього процесу.

2. ОБ'ЄКТИ МОНІТОРИНГУ

Об'єктами моніторингу є:

2.1. Навчальне середовище (контингент студентів та кадрове - науково-педагогічне забезпечення).

2.2. Навчальний процес (аналіз поточного, проміжного та підсумкового контролю за рівнем навчальних досягнень).

2.3. Якість та результативність науково-педагогічної діяльності викладачів.

3. КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Критеріями якості навчального процесу є: наявність затверджених у встановленому порядку навчальних планів, графіків навчального процесу, робочих програм з дисциплін; відповідність змісту навчальних планів і робочих програм вимогам програм якості та стандартам вищого навчального закладу; відповідність розкладу занять логіці викладання кожної дисципліни; відповідність елементів навчального процесу (лекцій, семінарів, лабораторних занять тощо) затвердженим планам та програмам; комплектність і достатність методичного забезпечення до дисциплін (методичні вказівки, конспекти, настанови щодо виконання лабораторних робіт тощо), достатність, регулярність і рівень організації поточного контролю (контроль якості знань студентів, їх оцінка якості навчального процесу), оперативність прийняття і реалізації коригуючих засобів.

Контроль якості навчального процесу здійснюється на рівні кафедр, деканатів, директора філії, а також адміністрації базового університету (ректорський контроль).

3.1. Контроль якості навчального процесу на рівні кафедр

Завідувач кафедри здійснює контроль якості навчального процесу на кафедрі за допомогою:

- перевірки виконання викладачами планів навчальної, навчально-методичної, організаційно-методичної роботи, про що повинні бути зроблені записи в індивідуальних планах викладачів, у річних звітах викладачів на засіданнях кафедр, у протоколах засідань кафедр;

- перевірки підготовки викладачами навчальних та робочих навчальних програм відповідно вимог МОН України, формування навчально-методичного комплексу забезпечення кожної дисципліни кафедри;

- відвідування занять кожного викладача протягом навчального року з охопленням перевіркою всіх видів навчальної роботи (лекції, практичні та лабораторні заняття, семінари, консультації тощо). Відвідування занять кожного викладача проводяться не менше ніж один раз на рік. Висновки відвідування фіксуються в журналі контролю відвідувань занять завідувачем кафедри;

- проведення відкритих занять, які обговорюються на засіданнях кафедр чи методичних семінарах, та взаємовідвідувань (графіки взаємовідвідувань

складаються та вносяться щорічно до планів роботи кафедр). Висновки з цих заходів фіксуються в журналах контролю відвідувань кафедр.

3.2. Контроль якості навчального процесу на рівні деканатів

Декани здійснюють контроль за якістю навчального процесу через:

- перевірку організації навчального процесу кафедрами: формування навчального навантаження кафедр, якісь розподілу навантаження між викладачами;
- регулярний контроль дотримання розкладу занять викладачами і студентами факультету;
- відвідування занять викладачів деканами факультетів;
- контроль дотримання вимог до документального оформлення результатів поточного та підсумкового контролю;
- перевірку готовності навчально-методичної документації та номенклатури справ кафедр.

3.3. Контроль якості навчального процесу на рівні дирекції філії

Директор, заступник директора з навчальної роботи здійснюють контроль якості навчального процесу за допомогою перевірки:

- наявності затверджених у встановленому порядку навчальних планів та робочих навчальних планів з кожного напрямку підготовки та спеціальності факультету;
- наявності затверджених у встановленому порядку графіків навчального процесу;
- відповідності змісту навчальних планів і навчальних програм вимогам галузевих стандартів та стандартам вищого навчального закладу;
- наявності робочих програм з дисциплін та їх відповідність елементам навчального процесу (лекції, практичні, лабораторні заняття, самостійна та індивідуальна робота тощо);
- відповідності розкладу занять логіці викладання кожної дисципліни, затвердженим планам та програмам;
- ефективності упровадження в навчальний процес сучасних методів і форм навчання;
- комплектності та достатності методичного забезпечення до дисциплін (методичні вказівки, конспекти, настанови щодо виконання практичних та лабораторних робіт, самостійної та індивідуальної роботи тощо);
- дотримання вимог щодо документального оформлення результатів поточного та підсумкового контролю та наявності його повного комплекту;
- наявності організаційно-методичного забезпечення проведення всіх видів практик передбачених навчальними планами, дотримання всіх вимог до комплекту документального забезпечення;
- організаційно-методичного забезпечення проведення державної атестації за всіма освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно галузевих стандартів,

дотримання всіх вимог до комплексу документального забезпечення державної атестації;

- якості проведення занять викладачами при контрольних відвідуваннях директором, заступником директора з навчальної роботи.

На Вченій раді філії та методичній раді філії, а також на загальних зборах викладачів, не рідше одного разу на півріччя розглядаються питання про якість навчального процесу у філії, а також окремих факультетах та кафедрах.

3.4. Оцінка якості роботи викладачів при обранні їх на посаду та при укладанні контрактів з ними

При обранні викладачів на посаду та укладанні контрактів з ними розглядаються:

- якість педагогічної діяльності за наслідками відкритих лекцій, взаємовідвідувань занять з обговоренням на кафедрах;

- результати поточного і підсумкового видів контролю знань студентів за дисциплінах, що викладаються;

- вдосконалення змісту дисциплін, що викладаються, розробка нових навчальних курсів;

- підвищення кваліфікації, упровадження її результатів у навчальний процес;

- показники науково-дослідної діяльності;

- навчально-методична і навчальна робота, написання підручників і навчальних посібників;

- використання сучасних технологій в навчальній і дослідницькій діяльності;

- участь у виховному процесі.

Показники науково-педагогічної діяльності викладачів обговорюються на засіданнях кафедр, вчених рад факультетів, Вченої ради філії та Вченої ради університету відповідно до вимог законодавства про вищу школу, Статуту НУК.

4. КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ЗНАТЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК СТУДЕНТІВ

Контроль якості поточної успішності здійснюється деканатами, кафедрами та кураторами протягом навчального року, а також за підсумками навчальних атестацій студентів і екзаменаційних сесій згідно «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах».

4.1. Основні види оцінки засобів і технологій навчання для визначення якості підготовки фахівців на різних етапах підготовки

Основними видами контролю якості навчального процесу є:

- контроль графіка навчального процесу;

- контроль самостійної роботи студентів;

- контроль відвідуваної занять;

- наради в деканатах, на методичних радах, загальних зборах науково-педагогічних працівників з навчальних і виховних питань;
- атестації студентів з усіх дисциплінах, що вивчаються в поточному семестрі;

- наради з викладачами по обговоренню підсумків атестації.

При проведенні контролю якості підготовки фахівців на різних етапах підготовки розглядаються та оцінюються:

- тестові і оцінні засоби для форм проміжного і підсумкового контролю по всіх дисциплінах навчальних планів (розрахунково-графічні роботи, контрольні роботи, атестації, курсові роботи і проекти, заліки, екзамени тощо);
- залишкові знання студентів;
- результати та процедура захисту дипломних робіт і проектів;
- результати та процедура проведення державних екзаменів.

Кафедрами, деканатами, заступником директора з навчальної роботи проводиться аналіз результатів екзаменаційних сесій з їх подальшим обговоренням на відповідних засіданнях у цілях визначення заходів оперативного впливу на навчальний процес для підвищення його якості.

Тестові і оцінні засоби проміжної і підсумкової атестації студентів по дисциплінах навчальних планів в цілях досягнення якнайповнішої відповідності змісту і рівня підготовки випускників вимогам споживачів фахівців систематично обновляються і коректуються.

4.2. Проведення ректорського контролю

Ректорський контроль якості підготовки студентів з дисципліни є контролем стійкості знань, умінь та навичок і може проводитись за темами дисципліни, що була вивчена в попередньому семестрі, або за навчальною програмою всієї дисципліни як для перевірки готовності студентів до підсумкового контролю, так і для перевірки залишкових знань студентів.

Ректорський контроль проводиться за розробленими кафедрою комплексними контрольними роботами (ККР) з відповідних дисциплін.

Ректорський контроль якості фахової (спеціальної) підготовки студентів проводиться в останньому семестрі навчання на основі виконання студентами комплексних кваліфікаційних завдань (ККЗ) зі спеціальності.

Студенти, що завершили теоретичний курс навчання, проходять переддипломну практику на профільних підприємствах, беручи участь у виробничому процесі. Підсумкова державна атестація випускників проводиться у формах, передбачених відповідними положеннями.

Якість підготовки випускників визначається з урахуванням відгуків рецензентів, керівників підприємств і організацій про якість і реальну значущість представлених до захисту робіт, оцінки якості випускних кваліфікаційних робіт Державними атестаційними комісіями. Підставою для визначення якості освіти є Державні вимоги до змісту основної освітньої програми і рівня підготовки випускників.

4.3. Основні види оцінки засобів і технологій навчання, що застосовуються при проведенні державної підсумкової атестації випускників

При здійсненні оцінки засобів і технологій навчання при проведенні державної підсумкової атестації випускників розглядаються:

- засоби для підсумкового державного екзамену;
- якість дипломних проектів (робіт), їх реальність і можливість практичного використання або упровадження у виробництво.

4.4. Основні види контролю якості підготовки студентів, що завершили теоретичний курс навчання

Оцінка якості підготовки студентів, які завершили теоретичний курс підготовки здійснюється під час і за результатами проведення:

- державних екзаменів для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра;
- захисту звітів по переддипломній практиці;
- контролю ходу дипломного проектування (відсотковий контроль);
- рецензування і захисту дипломних проектів (робіт) для здобуття кваліфікаційного рівня спеціаліста.

Якість підготовки за підсумками державної атестації випускників аналізується кафедрами та радами філії, Державними атестаційними комісіями по спеціальностях, навчально-методичним відділом НУК.

4.5. Незалежні форми оцінки якості підготовки фахівців

Контроль якості на етапі об'єкт - молодий фахівець здійснюється шляхом цілеспрямованої роботи по встановленню і підтримці постійних зв'язків з підприємствами і організаціями - споживачами фахівців, формування банку даних про професійне і кар'єрне зростання випускників, зауважень і побажань підприємств і власне випускників за наслідками соціологічних досліджень, що проводяться, направлених на поліпшення якості підготовки фахівців.

Критеріями оцінки на цьому етапі служать відповідність якості і зміст підготовки встановленим державним вимогам і запитам споживачів, професійне зростання фахівців, показники трудовлаштування, наявність договорів про співпрацю.

Об'єктивними критеріями якості підготовки є зовнішній рейтинг ВНЗ і його спеціальностей, імідж філії, рівень сприйняття суспільством, задоволеність викладачів і співробітників роботою в університеті, а також величини акредитаційних показників, підтверджені при проведенні зовнішньої експертизи.

По всіх об'єктах оцінки проводиться взаємозв'язаний аналіз і узагальнення результатів якості освіти. За підсумками систематичних обговорень на засіданнях ректорату НУК, вчених рад факультетів, філій і університету ухвалюються рішення по коригуванню освітньої політики університету на рівні

стратегічного управління, а також за кожною професійною освітньою програмою, визначається і надалі реалізується комплекс заходів по вдосконаленню якості підготовки фахівців, що випускаються.

Підсумковою якістю навчання є результати захисту дипломних проєктів(робіт) та державних екзаменів.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ Й УПРАВЛІННЯ МОНІТОРИНГОМ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

5.1. Особи, що здійснюють моніторинг, несуть персональну відповідальність за достовірність і об'єктивність наданої інформації.

5.2. Особи, які організовують моніторинг, несуть персональну відповідальність за обробку даних моніторингу, їх аналіз та використання, поширення результатів.

5.3. З урахуванням змін, що відбуваються в освіті, можливий перегляд системи показників моніторингу та вдосконалення методів і напрямків досліджень.

5.4. За результатами моніторингу готуються аналітичні матеріали (збірки, службові записки тощо) у формах, відповідних цілям і задачам конкретних досліджень. Зазначені матеріали включають аналітичну інформацію та пропозиції з питань, вирішення яких знаходиться в компетенції директора філії.

5.5. Моніторинг передбачає широке використання сучасних інформаційних технологій на всіх етапах: збирання, обробка, зберігання, використання інформації.

Директор Херсонської філії
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова

А.В. Ломоносов